

**5. poziom:
doświadczenia międzynarodowe
- rynek pracy**

Andrzej Kraśniewski

Kwalifikacje poziomu 5

- ❑ kwalifikacje uzyskiwane w wyniku kształcenia średniego lub powyżej średniego, uzyskiwane poza systemem szkolnictwa wyższego (post-secondary, non-tertiary education)
- ❑ kwalifikacje uzyskiwane w ramach szkolnictwa wyższego (higher education, tertiary education)

Proces Boloński (European **Higher Education** Area)

kształcenie na poziomie 5 - element „higher education”
(short cycle within the first cycle)

OECD, World Bank, ...

kształcenie na poziomie 5 - element „tertiary education”

Kwalifikacje poziomu 5

- ❑ kwalifikacje zorientowane głównie, a niekiedy wyłącznie na uzyskanie zatrudnienia
- ❑ kwalifikacje zorientowane głównie, a niekiedy wyłącznie na kontynuowanie kształcenia na poziomie 6
- ❑ kwalifikacje „hybrydowe” (kontynuowanie kształcenia na poziomie 6 jest „wartością dodaną”)

W niektórych krajach występują różne – co do charakteru – kwalifikacje poziomu 5

---

doświadczenia międzynarodowe USA

Associate degrees

- ❑ occupational/vocational degrees
  - Associate of Applied Science (AAS)
- ❑ transfer degrees
  - Associate of Arts (A.A.)
  - Associate of Science (A.S.)
  - Associate of Fine Arts (AFA)

nadawane przez

- ❑ community colleges
- ❑ technical colleges, ...,
- ❑ 4-year colleges, universities

http://www.extension.harvard.edu/degrees-certificates/undergraduate-degrees/degree-requirements/asso

Associate Degree R...

HARVARD EXTENSION SCHOOL

calendar forms help

About Us Courses Registration **Degrees & Certificates** Distance Education Exams, Grades, & P

Undergraduate Degrees

- ▶ Overview
- ▶ Admission
- ▶ Advising
- ▶ Degree Requirements
  - Bachelor of Liberal Arts Requirements
  - **Associate In Arts Requirements**
  - Enrollment

Home » Degrees & Certificates » Undergraduate Degrees » Degree Requirements » Associate in Arts Requirements

Associate in Arts Requirements

To earn the associate degree, complete 64 credits at Harvard University (Harvard Extension School, Harvard Summer School, or the Harvard Faculty of Arts and Sciences) and, after being admitted with a 3.0 GPA, maintain good academic standing (2.0 GPA). You also need to meet the [on-campus requirement](#).

Skala zjawiska (2014)

- ❑ 7.3 mln osób studiujących w akredytowanych CC nadających Associate degree
  - 2.8 mln – full-time
  - 4.5 mln – part-time
- ❑ 42% studentów Bachelor programs – uczęszczało do CC
  - w grupie studentów full-time – 25%
- ❑ wśród studentów, którzy ukończyli 4-letni college w okresie 2013-2014, 46% uczęszczało w okresie poprzednich 10 lat do 2-letniego college

źródło: Community College Research Center, Columbia Univ.

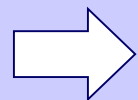
Przebieg kariery zawodowej

- większość podejmujących studia prowadzące do Associate degree myśli o kontynuowaniu kształcenia na studiach umożliwiających uzyskanie Bachelor degree

48% posiadaczy Associate degree podejmujących dalsze kształcenie uzyskuje Bachelor degree w 6 lat od rozpoczęcia kształcenia w CC

72% posiadaczy Associate degree podejmujących dalsze kształcenie uzyskuje Bachelor degree w 10 lat od rozpoczęcia kształcenia w CC

większość posiadaczy Associate degree, niezależnie od decyzji o dalszym kształceniu, trafia na rynek pracy

Zapotrzebowanie rynku pracy

Zapotrzebowanie rynku pracy w USA na kwalifikacje określonego poziomu

Education Category	Workers (thousands)				Distribution	
	2008	2018	Absolute change	Percent change	2008	2018
1 High school degree or less	54,539	54,701	162	0.3%	37.5%	34.0%
2 Some college	35,182	39,560	4,378	12.4%	24.2%	24.6%
3 Associate's degree	12,144	15,879	3,735	30.8%	8.4%	9.9%
4 Bachelor's degree	28,038	32,822	4,784	17.1%	19.3%	20.4%
5 Master's degree	10,614	12,608	1,994	18.8%	7.3%	7.8%
6 Professional degree beyond bachelor's	3,059	2,816	-243	-7.9%	2.1%	1.8%
7 Doctorate	1,786	2,326	541	30.3%	1.2%	1.4%
All education categories	145,362	160,713	15,351	10.6%	100.0%	100.0%

źródło: D. Neumark, H. Johnson, M.C. Mejia, *Future Skill Shortages in the U.S. Economy?*, 2011

opracowanie na potrzeby konferencji "Catch the Train: Skills, Education and Jobs", zorganizowanej przez European Commission Joint Research Centre, Bruksela, 2011 r.

Inne źródło (*U.S. Bureau of Labor Statistics*):
do 2020 r.

wzrost zapotrzebowania na pracowników ogółem: 14%

wzrost zapotrzebowania na pracowników z kwalifikacjami 5. poziomu: 35%

Aspekty finansowe

- Posiadacz kwalifikacji 5. poziomu
  - zarabia do 40% więcej niż pracownik posiadający jedynie świadectwo ukończenia szkoły średniej
  - może szybko spłacić koszty dwuletniego kształcenia – nawet w dwa lata
- Każdy dodatkowy rok nauki między ukończeniem szkoły średniej a uzyskaniem dyplomu „Bachelor” przynosi dodatkowy dochód roczny w wysokości około 14 000 USD
- Dyplom Master nie zawsze powoduje wyraźne zwiększenie dochodów, a czas zwrotu kosztów studiowania jest zdecydowanie dłuższy

---

doświadczenia międzynarodowe Europa

Kwalifikacje 5. poziomu – charakterystyka

- ❑ Na konferencji ministrów EOSW w Erywaniu (2015) zdecydowano o włączeniu do Ram Kwalifikacji EOSW kwalifikacji odpowiadającej studiom krótkiego cyklu (short cycle) – 5. poziomu ERK
- ❑ Studia krótkiego cyklu
  - 7.3 mln studiujących w 19 krajach europejskich (2010)
  - w większości przypadków prowadzą do kwalifikacji o charakterze zawodowym
  - są atrakcyjną ofertą również dla tzw. studentów nietradycyjnych
- ❑ W większości krajów kwalifikacje 5. poziomu są nadawane również poza szkolnictwem wyższym

na podstawie: T. Saryusz-Wolski, seminarium FRP, 25 września 2017 r.

Drożność systemu edukacji

- ❑ osoby posiadające kwalifikację poziomu 5 mogą kontynuować kształcenie na poziomie 6 bez spełniania żadnych dodatkowych warunków (np. Francja, Słowenia, Wielka Brytania, Holandia)
- ❑ osoby posiadające kwalifikację poziomu 5 mogą kontynuować kształcenie na poziomie 6, realizując tzw. programy przejściowe (transition programmes), które mogą być różnej długości (np. Belgia, Niemcy)
- ❑ studia na poziomie 6 trzeba zaczynać od początku, niezależnie od tego, jakimi poprzedzającymi kwalifikacjami (poziomu 5) legitymuje się osoba podejmująca te studia (np. Polska)

Studia krótkiego cyklu – skala

kraj	odsetek wszystkich studentów
Austria	18%
Belgia	5%
Dania	11%
Francja	20%
Hiszpania	19%
Holandia	2%

kraj	odsetek wszystkich studentów
Irlandia	8%
Łotwa	19%
Niemcy	<1%
Słowenia	13%
Szwecja	6%
W. Brytania	12%

Polska: 2721 studentów (Eurostat, 2015) << 1% ogółu studiujących

na podstawie: *Poziom 5 – brakujące ogniwo? Podsumowanie*, praca zbiorowa pod redakcją E Chmieleckiej i N. Kraśniewskiej, rozdz. 3, FRP 2017

Francja – kwalifikacje 5. poziomu

---

krótki cykl

- ❑ DEUST (Diplôme d'Étude Universitaire Scientifique et Technique)
– dyplom studiów naukowo-technicznych
- ❑ DUT (Diplôme universitaire de technologie)
– techniczny dyplom uniwersytecki
- ❑ BTS (Brevet de Technicien Supérieur)
– świadectwo technika na poziomie wyższym
- ❑ BTSA (Brevet de Technicien Supérieur Agricole)
– świadectwo technika-rolnika na poziomie wyższym.

poza szkolnictwem wyższym

- ❑ DMA (Diplôme de métiers d'art)
– dyplom rzemieślniczy
- ❑ TP (Titre professionnel)
– certyfikat zawodowy

źródło: *Poziom 5 – brakujące ogniwo? Podsumowanie*, praca zbiorowa pod redakcją E Chmieleckiej i N. Kraśniewskiej, rozdz. 3, FRP 2017

Francja – perspektywy zatrudnienia

---

kwalfikacje poziomu 5 uzyskuje rocznie ok. 100 000 osób (ok. 20% maturzystów)

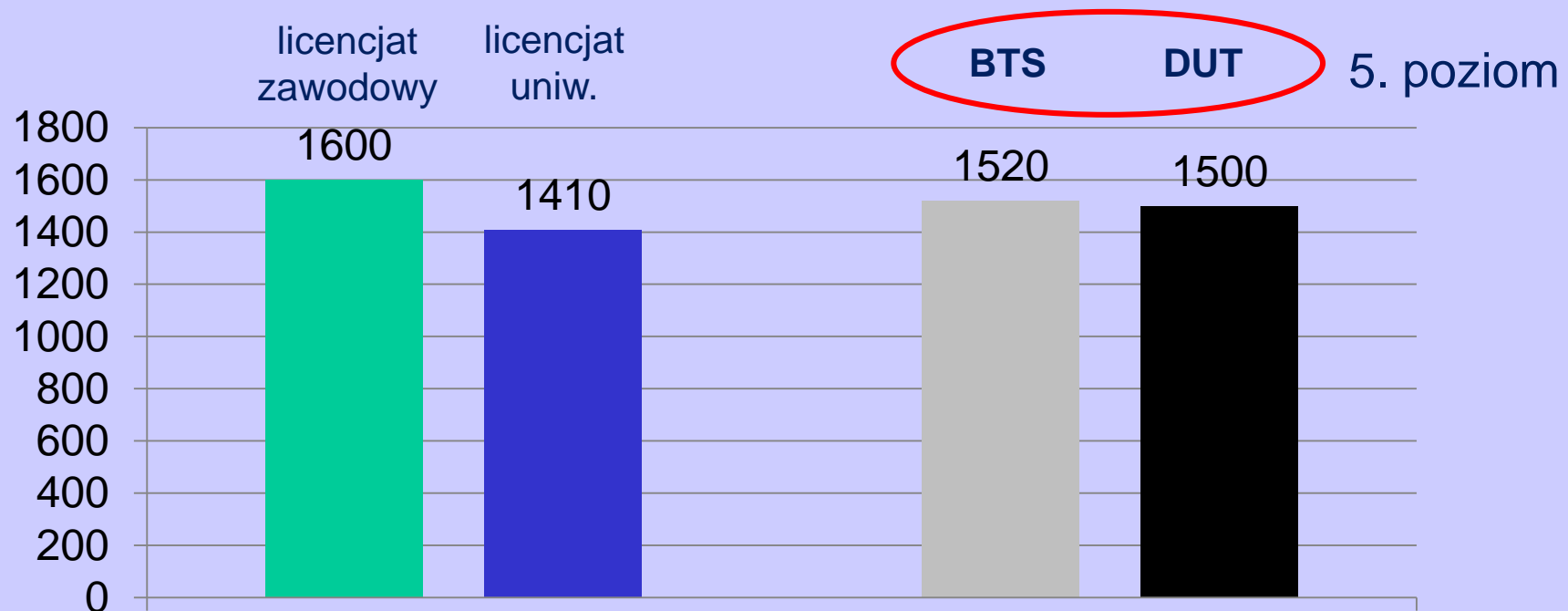
- tylko 3% absolwentów studiów 5. poziomu poszukuje pracy dłużej niż 6 miesięcy
  - 75% otrzymuje pracę w czasie krótszym niż 3 miesiące
  - 83% otrzymuje pracę uczestnicząc w mniej niż 5 rozmowach kwalifikacyjnych
- aż 65% absolwentów otrzymuje kontrakty na czas nieokreślony w czasie krótszym niż 3 lata

Francja – poziom wynagrodzeń

wynagrodzenie posiadaczy kwalifikacji 5. poziomu

- 20-30% wyższe niż osób, które mają jedynie maturę
- ok. 5% niższe niż absolwentów studiów I stopnia

Mediana wynagrodzeń miesięcznych absolwentów w EURO

źródło: Le Monde wrzesień 2016

---

podsumowanie

kwalfikacje 5. poziomu a rynek pracy

na przykładzie Francji i USA

- ❑ osoby posiadające kwalifikacje 5. poziomu – znaczny „segment” rynku pracy
  - Francja – ok. 20%
  - USA – ponad 30%
- ❑ uzyskanie kwalifikacji 5. poziomu przynosi znaczny wzrost dochodów (największa efektywność nakładów poniesionych na kształcenie)
- ❑ osoby, które podjęły studia, ale ich nie ukończyły
  - USA – dobrze rozpoznawalne przez rynek pracy; uzyskują odpowiednio zwiększone dochody (some college)
  - Francja – słabo rozpoznawalne przez rynek pracy, chyba że posiadają kwalifikacje zawodowe (rynkowe)

kwalfikacje 5. poziomu a rynek pracy

Zróźnicowane doświadczenia międzynarodowe

- ❑ w wielu krajach osoby posiadające kwalifikacje 5. poziomu stanowią znaczny „segment” rynku pracy, a kwalifikacje te przynoszą im wymierne korzyści
- ❑ w innych krajach o dobrze rozwiniętej gospodarce (Niemcy) kwalifikacje 5. poziomu – mało „popularne”

Doświadczenia międzynarodowe + inne przesłanki

Studia krótkiego cyklu są w Polsce potrzebne, a ich absolwenci zapewne „sprawdzą się” na rynku pracy

**5. poziom:
doświadczenia międzynarodowe
- rynek pracy**

Andrzej Kraśniewski